

לומדים להצליח 4

(סדרת אמונה, קובץ דוגמה)

www.lomdimzipi.com

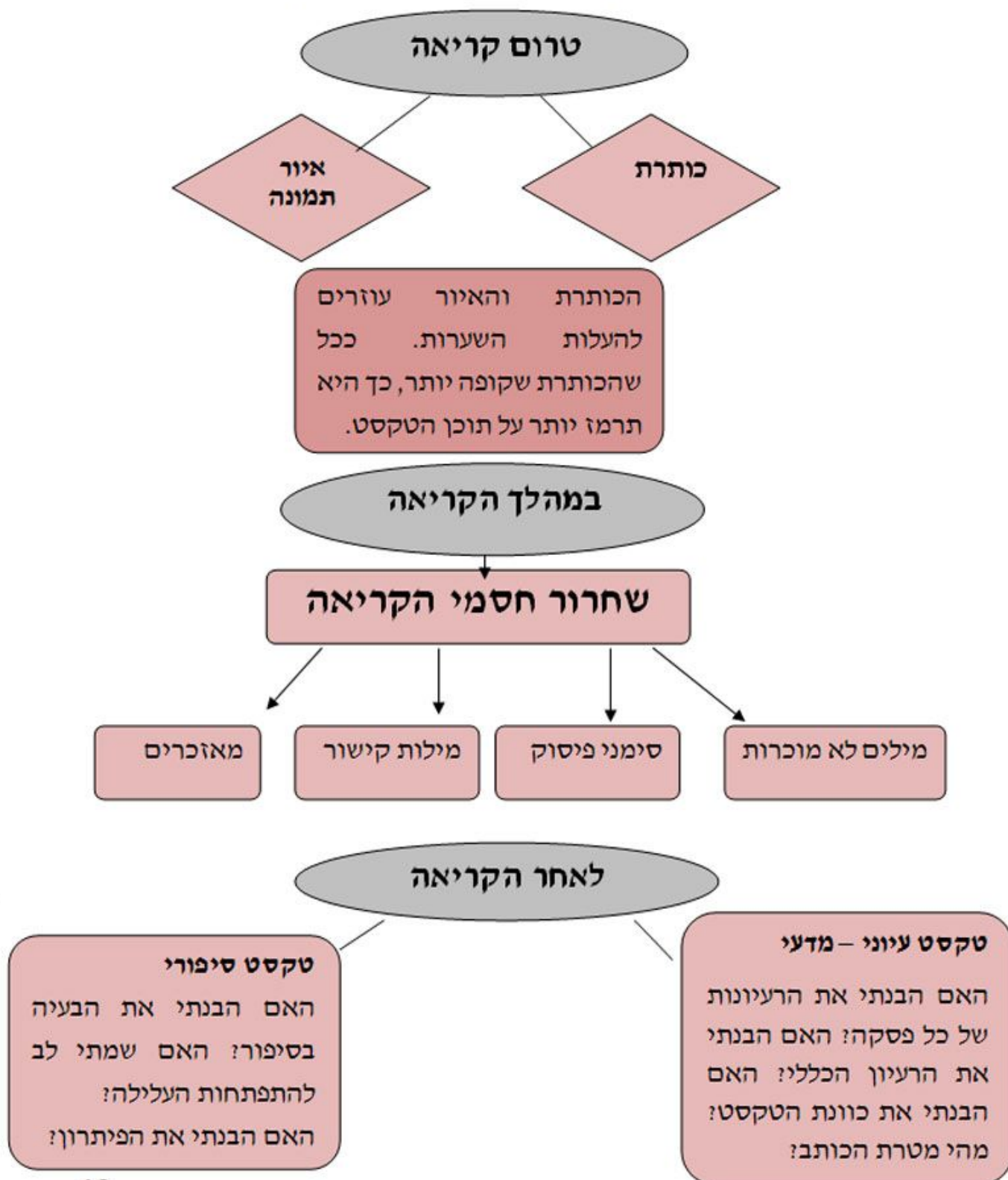
תוכן העניינים

עמ'

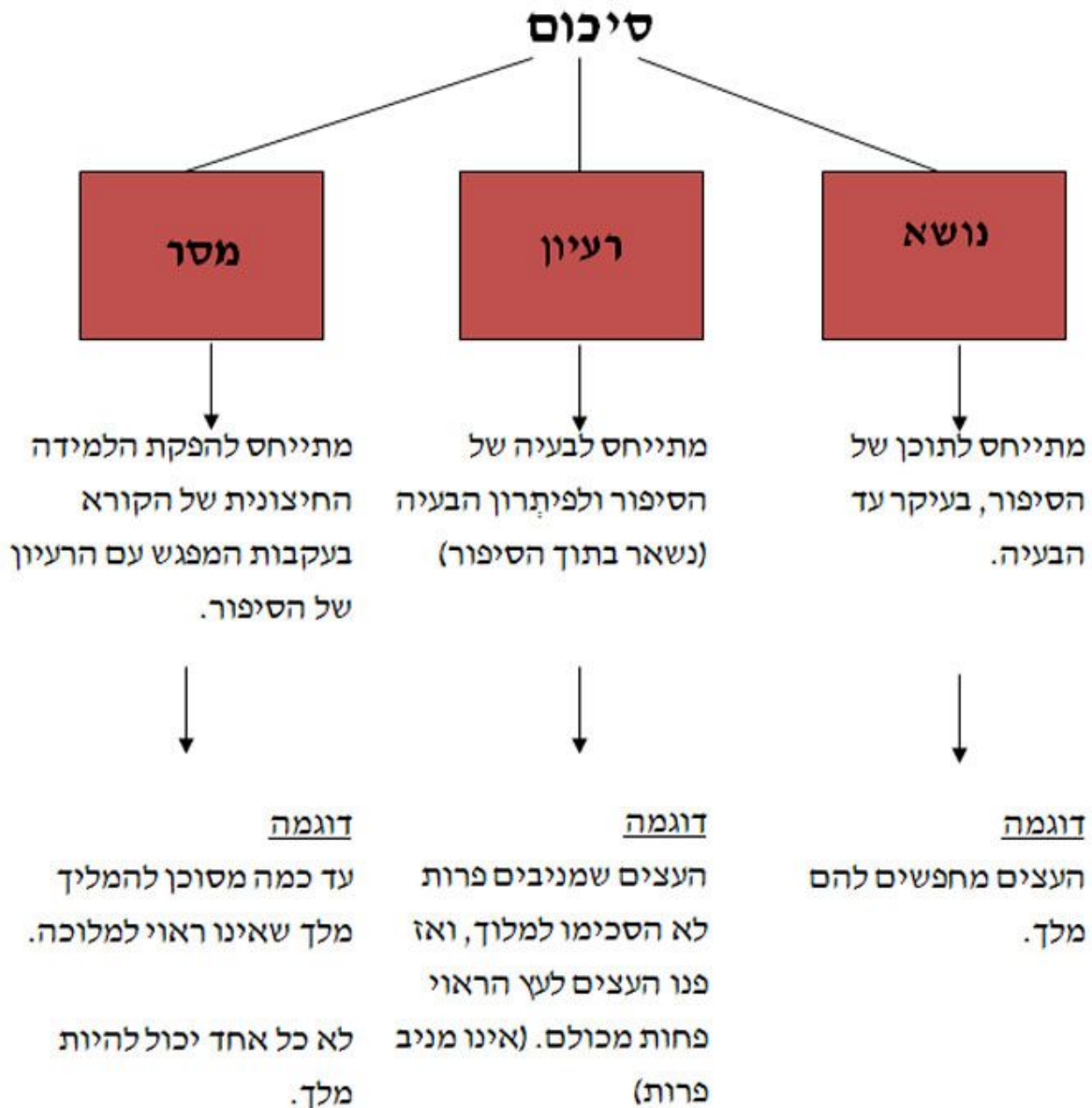
	הקדמה – כללי שיח
1	* מאפייני שיר
5	* פיצוח שאלות
10	* מיומנויות לשיפור הבנת הנקרא – חזרה
18	* המעשיה
24	* סיפור בתוך סיפור
27	* הבנת משמעות סמויה בטקסט סיפורי
35	* מסר במשלים
41	* ו' החיבור
43	* הטקסט העיוני
47	* עובדה השערה דעה
50	* רצף כרונולוגי
59	* הטקסט העיוני
62	* מילות קישור
74	* תפקידי המירכאות
77	* הפועל
79	* רצף אירועים
80	* שם עצם
83	* שם תואר
85	* כיצד משתמשים במילון
87	* המשלב הספרותי
101	* סיפורים שהרצף בהם יוצא דופן
110	* הסקת מסקנות
117	* עברית שפה יפה
119	* העשרה לשונית
123	* טקסט בלתי רציף
128	* שם המספר
130	* מיומנויות ההשוואה
134	* מילות יחס
136	* שאלת מחקר
139	* תמצות ערך אנציקלופדי
146	* בקרה עצמית
147	* קריאה והבנה
148	* רמות הבנה
171	* כתיבה עיונית
190	* כתיבה ספרותית
205	* השבחת כתיבה
4 218	תבניות למחזיק מפתחות
219	תבנית סיפור, תבנית דיווח, תבנית חוויה, דיאלוג עם טקסט

מיומנויות לשיפור הבנת הנקרא (חזרה)

גם אם למדתם בשנים הקודמות מיומנויות שנוכיר בהמשך, אל תדלגו על ההסבר, מיומנויות אלו ילוו אתכם כקוראים גם בשלבי למידה מתקדמים בעתיד.

הסיכום נערך על "משל יותם":

מילות קישור

א. קראו את בקצ.

הצוללת

בניית צוללת היא מלאכה מסובכת מאוד. **מאחר** שהצוללת שטה מתחת למים, חייבים לבנות אותה **כך** שהיא תהיה אטומה לגמרי, ולהבטיח שלא תהיה שום חדירת מים. אם יש חדירה של מים, היא עלולה לטבוע על כל נוסעיה.

בעיה נוספת שיש לתת עליה את הדעת בעת בניית צוללת היא בעיית החמצן – האוויר לנשימה לנוסעי הצוללת. **כאשר** יוצאת הצוללת למסע, ממלאים בתוכה בלוני חמצן שיספיקו לפרק הזמן שהצוללת מתוכננת להישאר בו מתחת למים. הצוללת איננה כלי שיט נוח. צפוף בה מאוד, ולא נשקפים ממנה נופים מיוחדים. המסע בצוללת יכול להיות משעמם מאוד, **לכן** הצוללת איננה כלי שיט המיועד למסעות ולטיולים.

בזמן מלחמה, הצוללת היא כלי נשק חשוב ביותר. הדבר המייחד את הצוללת הוא שביכולתה לתקוף מטרות, בלא שיבחינו בה. עם זאת, היום, בעידן המודרני, פותחו שיטות לאיתור צוללות מתחת לפני המים. **לפיכך** הצוללת איבדה במעט את יתרונה הבולט **אך** בכל זאת עדיין קיימות שיטות המאפשרות לצוללות להסתתר.

ב. העתיקו את המילים המוקפות. _____

כל המילים שהקפתם הן: _____

ג. כתבו את מילות הניגוד הנמצאות בטקסט. _____

ד. כתבו את מילות הסיבה הנמצאות בטקסט. _____

הסקת מסקנות

הסקת מסקנות היא מיומנות המחברת בין התוכן הגלוי ובין התוכן הסמוי. בטקסט עיוני התוכן הסמוי נלמד "בין השורות". כשאנו מסיקים היסקים ומסקנות, עלינו לשים לב לעובדות, לרמזים ולדעה מגמתית (דעה מכוונת).

שלבים בדרך להסקת מסקנות:

1. יש לקרוא את הפסקה, לחפש את הרמזים, את העובדות ואת המילים המיוחדות ועל-פיהם להגיע להיסקים.
2. יש לאחד את כל *ההיסקים ואת המידע הישיר ומתוכם להסיק את המסקנה.

היסק – "מסקנה קטנה" ממספר שורות מצומצם.
מסקנה – הלמידה מכל הטקסט, מכלל ההיסקים.

קרא את הטקסט ופזרו את האסימטות אחריו

ספינת המדבר

הגמל מכונה "ספינת המדבר". לגמל – תכונות מיוחדות המאפשרות לו לחיות בתנאים קשים ולשמש עוזר נאמן לאדם החי במדבר. מבנה גופו של הגמל מותאם לפעילותו: שפתיו מכוסות שערות עבות וגסות המאפשרות לו לאכול את השיחים הקוצניים הגדלים באזורים שחונים; גבותיו העבות וריסיו הארוכים מגנים על עיניו מפני החול; מעברי אוזניו חסומים ברשת של שערות, ואפילו נחיריו יכולים להיאטם בשעת סערת חול. כפות רגליו מרופדות בכריות רכות, המתפשטות כלפי חוץ ומונעות ממנו לשקוע בחול הרך; על ברכיו ועל גחונו יש כריות גלדניות, המגנות עליו כשהוא כורע תחת משא כבד או רובץ לנוח. גמלי רכיבה יכולים לעבור עד מרחק של מאה ועשרה קילומטרים ליום, ובלבד שיהיו ניוונים היטב. גמלי שיירות העמוסים לעיפה (עד מאתיים קילוגרמים) מהירותם קטנה מחמישה קילומטרים בשעה. הגמל יכול לשתות כמות עצומה של מים בלגימה אחת ולאכול מזון רב בבת אחת. המזון שהגמל אוכל והמים שהוא שותה מספיקים לו לימים רבים, וכך הוא מוכן לצאת למסע ארוך במדבר ללא מים וללא מזון לדרך.

העשרה לשונית

ניבים הם צירופים קבועים של מילים, שמקורם הוא בדרך כלל מן המקורות (תנ"ך, לשון חז"ל, לשון ימי הביניים, ספרות). דוגמות לניבים: שינס מותניו, נתן דריסת רגל ל... , ירד לטמיון, איש אשכולות.

פתגמים הם אמירות עממיות ידועות שיש בהן דבר חכמה, ניסיון חיים, מוסר השכל, עצה או אבחנה על החיים. לדוגמה: "מי שטרח בערב שבת – יאכל בשבת".
אָפּנײַכּס נײַאײַט, פּײַטוײַט אָפּתאַײַט פּאַזאָסאַקײַט פּאַזאַס פּאַזאַס. הַתאַײַט אָפּל נײַט אַתּ פּײַרױט הַאַתאַײַט:

ניבים, ביטויים ופתגמים

פירוש

א. נתלה באילן גדול	1. אם גדולים וחזקים נפגעו – כיצד לא ייפגעו הקטנים?
ב. לא דובים ולא יער	2. כינוי לצעיר אמיץ, מוכשר וחזק
ג. מרוב עצים לא רואים את היער	3. הסתמך על מקור חשוב
ד. דַּבֵּר אַל הַעֲצִים וְאַל הָאֲבָנִים	4. מדבר, אך לא מקשיבים לו
ה. אם בארזים נפלה שלהבת – מה יעשו אזובי קיר?	5. העמיק בנושא מסוים
ו. בחור כארז	6. התנהגותם של אנשים דומה להתנהגות הוריהם
ז. התפוח לא נופל רחוק מן העץ	7. עקר עקירה מוחלטת, השמיד
ח. עקר מן השורש	8. לא רואים את העיקר מתוך הטפל
ט. הכה שרש	9. לא היה ולא נברא
י. ירד לשורש הבעיה	10. העמיק את שורשיו, התבסס
- בדקו את תשובותיכם. 5-י, 10-ט, 7-ז, 6-ז, 2-ז, 1-ז, 4-ז, 8-ז, 9-ז, 3-א

השבחה של פתיח

אפשר להשביח פתיח באמצעים הבאים: א. הרחבת ביטויי זמן ב. הרחבת ביטויי המקום ג. מידע ראשוני על הדמויות

דוגמה:

אתמול בבוקר יצאה קבוצת חברים לעבר השדות.

ההשבחה תכלול: א. מידע על קבוצת החברים ב. הרחבה של ביטוי הזמן ג. תיאור השדות.

אתמול בבוקר, מיד לאחר תפילת שחרית, כשהאוויר היה עדיין נעים וקריר, יצאנו – קבוצת תלמידים מכיתה ד' לעבר השדות שבקצה השכונה. בין חברי הקבוצה היו ילדים בני תשע ועשר, כולנו מאותה כיתה. פנינו לכיוון שדות הכותנה הלבנים, שם החלטנו לחפש מקום מתאים למשחק כיתתי שאנו מתכננים לכבוד ראש חודש, שיחול בשבוע הבא.

לפניכם נגי פתיחה. הפתיח אותם באמצעות הביטויים זמן, מקום, תאריך, פתיחה רכה ומאידך ראשיתם על הדמויות.

פתיח מס' 1

בחופשת הקיץ נסעתי עם משפחתי לירושלים.

שימו **ספרו יותר על הזמן (על השנה, למשל), פרטו מי מבני המשפחה נסע אתכם, ספרו אם זו הפעם הראשונה שביקרתם בירושלים וכדומה.**

השבחה:

פתיח מס' 2

בשבוע שעבר נסעה כל הכיתה לטיול השנתי.

השבחה:

השבחה של רצף עלילה

קיימים כמה אמצעים לפיתוח רצף עלילה:

א. דו-שיח ב. הבעת רגשות ג. שימוש בשמות תואר ד. שימוש בפעלים ובתארי פועל.

אנו החברים, המשכנו ללכת בשביל, ופתאום גילינו שהדרך חסומה.

בעיה:

פיתוח רצף

עלילה

באמצעות

הבעת רגשות

ודו-שיח בין

הדמויות.

סמנו משפטי דו-שיח ישיר בצהוב.

סמנו משפטי דו-שיח עקיף בירוק.

סמנו מילים להבעת רגשות בכתום.

משה קרא: "חברים, הדרך חסומה!"
 "מה נעשה?" שאל מנחם כשהבעת דאגה בפניו.
 "תפסיקו להילחץ", הזדעק משה, "נמצא דרך!"
 "תמיד אנחנו מוצאים בסוף!" הוסיף דוד.
 "בואו נחזור", הציע ראובן בהבעת פנים מבוהלת.
 חשבתי לעצמי: 'טוב שיש ילדים שרואים תמיד את מחצית הכוס המלאה ולא רק את זו הריקה'.
 מעניין מה כל אחד חושב לעצמו עכשיו. מנחם בוודאי מצטער שיצא עמנו, נראה שהוא חושש שהמקום פרטי ושאלנו חודרים לרשות הפרט. "לא להילחץ!" שמענו את משה צועק. 'מה היינו עושים בלעדיו?' חשבתי לעצמי.

חזרה על מילות רגש

החברים, המשכנו ללכת בשביל, ופתאום גילינו שהדרך חסומה.

מילות רגש המבטאות תחושות לא נעימות	מילות רגש המבטאות תחושות נעימות
עצוב	מאושר
מבוהל	מתלהב
משועמם	מתרגש